

בס"ד

מצורף בסוף
הקונטרס
ליקוט מדברי רבינו
על שבת 'געלע מצות'
ותוכן 'עבודת ימי הספירה
בכלל וחודש אייר
בפרט'

מבוא וסיכום למאמר השבועי העולמי מהספר הקדוש

אמרי מנחם

פרשת שמיני

ענין קריאת פרשת שמיני בשבת הראשונה לאחר חג הפסח
'שבת געלע מצות' וניקוד החלות

ר'קראת שבת לכו ונלכוד

יסוד החירות ב'אתה בחרתנו מכל העמים' וחיי החירות

עם 'כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא'

שנה ז - גליון ש - פרשת ויקרא תשפ"ה - שבת געלע מצות

מבוא המאמר.....	ד
תוכן המאמר.....	ו
אמרי מנחם.....	ז
סיכום המאמר.....	ט
הוראה למעשה בעבודת ה'.....	י
לקראת שבת פרשת שמיני - שבת מברכים חודש אייר לכו ונלכה.....	יא
ליקוט לשבת געלע מצות.....	כו

לוח סדר הלימוד בחודש אייר:

פרשת שמיני, שמיני אות טו

הנושא: ענין פרשת שמיני בשבת הראשונה לאחר חג הפסח, וענין 'שבת געלע מצות' וניקוד החלות.

פרשת תזריע מצורע, תזריע אות ו

הנושא: גודל יקרת מעלת האמונה, ותוכן העבודה לימי הספירה.

פרשת אחרי קדושים, אחרי אות ז

הנושא: סדר הכנה לתפילה ולקבלת התורה.

פרשת אמור, פסח שני אות א

הנושא: ענין פסח שני במועדו בתוך בני ישראל.

פרשת בהר בחוקותי, בהר אות יח

הנושא: סוד מצות שמיטה ושבת קודש הוא דרך אמונה בחרתי.

לעשות רצון צדיק

הלימוד השבועי העולמי

בסעודה"ק

אפרו מנחם

...ע"ע

"בעהט איך למעשה יעדער איינער פון אונז זאל נעמען כאטש איינמאל א וואך קובע זיין א שיעור און דעם ספר..." (בקשתי שכל אחד מאתנו יקבע שיעור ללמוד בזה הספר לכל הפחות פעם אחת בשבוע).

מתוך דא"ח מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א במעמד סיום השלמת הספר - י"ז אדר תשע"ז

...ע"ע

ברצוני לבקש, כאשר לאחרונה הושלמה הדפסת ספרו של כ"ק אאמו"ר זצלה"ה זי"ע, ספר הק' אמרי מנחם, ומפרסמים בכל שבוע מאמר אחד "א לייכטער שטיקל ש'העולם' לומד בצוותא חדא, אבקש בזאת מה'עולם' כאן שיצטרפו ללימוד זה, וזה יהיה לנחת רוח לאאמו"ר זצלה"ה שהיתה בקשתו להדפיס את הספר כדי "אז יודו זאלן לערנען אין דעם" "און דאס וועט זיין אונזער התחברות והתקשרות וייטער".

דברי פרידה מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א במוצ"ש התאחדות בארה"ב, סיון תשע"ז

לרפואתה ולהחלמתה המהירה והשלמה של האשה החשובה מרת שרה גולדא בת רחל לאה בתושח"י.

יו"ל לעידוד הלימוד השבועי העולמי שנתקן בהוראתו ובהורכתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לתגובות והערות ולהצטרפות לרשימת התפוצה
imreimenachem@gmail.com
כמו"כ ניתן להשתתף בהוצאות הגיליונות הבאים
עיצוב ועימוד: 0548538799

שבת מברכים חודש אייר

[א"י ה' ר'ופאך כ"ד]

המולד יהיה בליל ב שעה 8:30 21 חלקים.

ראש חודש יהיה ביום השני ולמחרתו ביום השלישי

הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה.

אבות פרק א'

פטרון חודש ניסן

נדבת ידידנו הנכבדים
משפחת טיברג שיחי'
ניו יורק

לעילוי נשמת הוריהם, אנשי חיל ויראי אלוקים
איש תם וישר, אציל הנפש ונעים הליכות, מחשובי חסידי אלכסנדר
הרה"ח מוהר"ר **ירחמיאל יצחק ז"ל**
בן הרה"צ מוה"ר נפתלי מנחם ז"ל **טיברג**
גלב"ע י"ז ניסן תשע"ז לפ"ק

וזוגתו החשובה, צנועה וחסודה, אשת חיל עטרת בעלה
מרת **רבקה ע"ה** בת הרה"ח מוה"ר **ישראל מרדכי ז"ל**
גלב"ע ט"ז בסלו תשע"ד לפ"ק

ולע"נ האשה החשובה, צנועה וחסודה
מרת **שרה רחל ע"ה** ב"ר **מיכאל יצחק ז"ל בערגמאן**
גלב"ע י"א חשוון תשע"ג לפ"ק

ת.ג.צ.ב.ה.

ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה' בהתבטלות גדולה ביותר, מצד הכרה בהירה שאין עוד שום מציאות וישות מלבדו ית"ש

במאמר שלפנינו בא כ"ק מרן רבינו זי"ע לבאר את דברי הספרא (שמיני מכילתא דמילואים ה) על הכתוב: 'ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'". אמר להם משה לישראל אותו יצר הרע תעבירו מלבכם, ותהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום, כשם שהוא יחידי בעולם כך תהא עבודתכם מיוחדת לפניו וכו', ואם עשיתם כן, וירא אליכם כבוד ה'.

מאמר זה כולו תמוה, ראשית צריך להבין מהו אותו יצה"ר, על איזה יצה"ר מיירי, ולמה צריך לומר תעבירו מלבכם ולא אמר סתם תעבירו, ומה הכוונה של 'עצה אחת ויראה אחת', וכן מה שהוא משה כשם שהוא יחידי כך תהיה עבודתכם מיוחדת, ועל כולם יש להבין מה ענין כל זה להכתוב זה הדבר וגו'.

עוד איתא שם בספרא על הכתוב 'ויקרבו כל העדה' שקרבן כולם בשמחה ועמדו לפניו, וגם בזה צריך ביאור לשמחה מה זו עושה, מה הביאם לעמוד אז לפני ה' בשמחה יתירה, מה גם שרשיז"ל מפרש שבאו כולם מתוך דאגה על שכל שבעת ימי המילואים לא שרתה השכינה על המשכן, וחששו שמא לחינם טרחו בכל עבודת המשכן, וא"כ למה נעמדו שם בשמחה.

עוד יבאר בו רבינו את הענין שברוב השנים קוראים פרשה זו בשבת ראשונה אחר הפסח, וזה אומר דרשני, על מה ולמה סיבב הקב"ה זאת, ומה בא זה ללמדנו.

הרה"ק המגיד מקאזניץ זצלה"ה זי"ע אמר על מה שהעולם קורין לשבת זו **שבת געלע מצות**, שהוא לשון גילוי מצות, וגם ענין זה צריך ביאור.

המנהג לעשות על החלות של שבת זו צורת מפתח (עי' אוהב ישראל ליקוטים חרשים פרשה זו), גם ענין זה יבאר במאמרו. גם מה שאמרו בגמ' (סנהדרין נו:) שמצות שבת נצטוו ישראל במרה, וכן מה שאמרו בזוה"ק שהנשמה יתירה של כל ישראל בשבת וימים טובים הם בבחינת 'כתר עליון', ובכח זה זוכים להמתיק את כל הרינים לחסדים, כל אלו ועוד יתבארו היטב במאמר זו.

נקודת המאמר היא: שישראל עמדו ביום השמיני למילואים במדרגה גבוהה מעל גבוה של ביטול גמור כאין וכאפס ממש, שזה הוא שורש הטהרה כמאמר חז"ל 'דעת זה סדר טהרות', ודעת היא התבטלות מפני יחודו ואחדותו יתברך שאין עוד מלבדו, וכפירושו של השל"ה ק, שאין עוד שום מציאות וישות בעולם זולת מציאות הבורא ית"ש. וזה מה שהביאם לשמחה, כי השמחה היא מכח הביטול, ועל ידי ביטול להשיי"ת באים לאחדות גמור והתבטלות כל אחד עם חברו, וזה הוא הגורם להשראת השכינה. את כל זה יבאר רבינו הדק היטב כדרכו בקודש, וכל דברי חז"ל יבואר אחת לאחת על פי יסודות אלו. וצורת המפתח שעושים על החלות בשבת זו הוא להורות כי 'בחכמה פותח שערים' - בכ"ח מ"ה, בהכנעה והתבטלות נפתחים לפנינו שערי רחמים וחסד, כי במדת התבטלות לפני ה' אבי"ר.

בתמצית המאמר הבאנו את מה שכתב רבינו בסיום מאמר (אות יד) בלשון קדשו:

"בשבת זו ע"י קריאת פרשת יום שמיני למילואים, הקריאה מעוררת הזמן, להשיג מדת הכנעה ובושה ולזכות לשם ענ"ו שהוא חסד שבחסד, [וכהיום הזה שהוא ספירת גבורה שבגבורה, נוכל ע"י הענוה להמתיק הדינים מגבורה שבגבורה לחסד שבחסד], והרמז, 'ענו' בגימטריא 'טוב וחסד אל', אמן כן יהי רצון".

תוכן המאמר

דעת היא התבטלות מפני יחודו ואחרותו יתברך שאין עוד מלבדו, ומכוח הביטול זוכים לשמחה, ועל ידי ביטול להשיג באים לאחרות גמור והתבטלות כל אחד עם חברו, וזה הוא הגורם להשראת השכינה, כי במדת התבטלות לפני ה' שהיא הטהרה משיגים בחינת כתר, וכך זה נתגלה ביותר בשבת שלאחר הפסח הנקרא 'שבת געלע מצות', ולכן גם מנקדים את החלות בשבת זו.

מאמר זה הוא המשך למאמר הקודם (אות יד) שמבאר שם את דברי הספרא על הכתוב: 'ויאמר משה זה הרבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה''. אמר להם משה לישראל אותו יצר הרע תעבירו מלבכם, ותהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום, כשם שהוא יחיד בעולם כך תהא עבודתכם מיוחדת לפניו וכו', ואם עשיתם כך, וירא אליכם כבוד ה' • מקדים לפרש המקרא 'ויקרב כל העדה ויעמדו לפני ה' ע"ד המבואר בספרא"ק ישמח ישראל שלפני ה' הוא מדרגה גבוה מעל גבוה, מדרגת כהן גדול ביום הכיפורים, כמו שנאמר לפני ה' תטהרו, והיינו שהגיעו לדרגת הביטול הגמור כאין ואפס, שהוא הוא שורש הטהרה, ודעת הוא ההתבטלות • ומדרגה זו השיגו עדת עם קודש ביום שמיני למילואים, שהיה אז עסקם בהקרבת הקרבנות המביאים לידי התבטלות, כי מעשה הקרבן הוא בסוד כופר נפש תחת נפש, וכששוחט הבהמה יתעורר בלבו ונהאני חייב שחיטה, ויעזוב דרכו ויתורה ויהיה כאילו נשחט הוא, [וכן בכל העבודות], ומכאן עמדו מתוך התבטלות גדולה ביותר, כאפס וכאין ממש, מצד הכרה בהירה שאין שום מציאות וישות מלבד מציאות הבורא ב"ה • מוסיף לבאר עפ"י מה דאיתא עוד שם בספרא שקרבו כולם בשמחה ועמדו לפני ה' כי השמחה היא מבח הביטול בפני הדר גאון ית', וברברי הישמח ישראל ז"ע כי השמחה בפועל הוא שיוצאים מן הכלים, וזהו שאמר חז"ל אין שמחה אלא חכמה, ר"ל ההכנעה שהיא החכמה, כח מה, כמו שנאמר והחכמה מאין תמצא, היא המביאה לידי שמחה, ולזאת אחרי שהגיעו אז לתכלית הביטול, ממילא קרבו כולם בשמחה ועמדו לפני ה' • זו"ש בפסוק שלאחריו ויאמר משה זה הרבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה', ואיתא בתרגום יונתן, ואמר משה דין פתגמא ורתעבדון, אעברו ית יצרא בישא מן לכבון ומן יד יתגלי לכון איקר שכינתא דה', ר"ל שתמיד תעבירו מלבכם את היצא"ר שהוא הגיאות, השורי בלב, וע"י זה תוכו ויתגלי לכון איקר שכינתא דה', ר"ל שתעמדו לפני השני"ת, במדרגה גבוה מעל גבוה • ובזה משלים לבאר את הספרא זה הרבר אשר צוה ה' תעשו, 'אמר להם משה לישראל אותו יצא"ר העבירו מלבכם' - היינו היצא"ר שהוא הגאון השורי בלב, 'ותהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת', ר"ל באחרות ובביטול אחד להשני, שע"י התבטלות באים לאחרות, 'כשם שהוא יחיד בעולם' - היינו שתהיו מכירים ביחודו ואחרותו ית', שהוא אחד ואין עוד מלבדו, 'כך תהא עבודתכם מיוחדת לפני', בלתי לה' לבדו, וע"י זה יירא אליכם כבוד ה' • לפי האמור מבאר עוד שני ענינים השייכים במיוחד לשבת זו שאחרי פסח: הראשון, להביא הענין שברוב השנים קוראים פרשה זו בשבת הראשונה אחר הפסח, כי בחג הפסח מקיימים מצות אכילת מצה, שהיא בחי'נת 'מוח החכמה', כח מה, שאינה תופחת ומגבהת עצמה יותר ממה שהיא בעצם אלא נשארת בשפלותה, וכך זה נתגלה בשבת שלאחריו, שהעולם קורין לשבת זו 'שבת געלע מצות', שהוא לשון גילוי מצות - כי כאשר מופיע אור השבת ביקרו מסוגל ביותר לזכות למדת התבטלות, שאז משיגים את ההכרה האמיתית כי ה' אחד ואין עוד מלבדו, ע"כ קורין בו פרשה זו, שנמנה נראה ונגלה יקרת ערך ההתבטלות שע"י המצה • וענין השני, שע"י ההכנעה זוכים לבחי' כתר ובכח זה זוכים להמתיק את כל הדינים לחסדים, ובגלל זה המנהג לעשות על החלות של שבת זו צורת מפתח, כי מפתחות מורים על חכמה, כענין בחכמה פותח שערים, וזה להורות שבשבת זו שנתעורר בה גילוי כח המצות מהחג הקדוש העל"ט, זוכים ע"י הביטול שהוא בוח' כח מה, שיהיו נפתחים לפנינו שערי רחמים וחסד, אמן כן יהי רצון.

המאמר

[כשקורין אותו בשבת אחר הפסח]

[שו] עוד נוכל לומר בזה, והכל קרוב לדברים האמורים, בשנקדים לפרש המקרא הקודם (ט, ה) ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה', ע"ד המבואר בספה"ק **ישמח ישראל** (פרשה זו אות ב) לפני ה' הוא מדריגה גבוה מעל גבוה, מדריגת כהן גדול ביום הכיפורים, כמו שנאמר (ויקרא טז, ג) לפני ה' תטהרו, ע"כ, ונראה המכוון לדרגת הביטול הגמור כאין ואפס, שהוא הוא שורש הטהרה, כדאיתא בגמרא (שבת לא, דעת זה סדר טהרות, ודעת הוא ההתבטלות, כמאמר הכתוב (דברים ז, לו) 'וידעת' היום והשבות אל לבדך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, ופירש השל"ה **הקדוש זללה"ה** ז"ע (עשרה מאמרות מאמר א אות ה) כוונת אין עוד, שאין שום מציאות זולת מציאותו ית"ש. ומטעם זה כתבו בספרים הקדושים (כתבי רמ"ע מפלנו מאמר מאה קשיטה סימן ב, נמצא אורות זה"ק ח"ג סח:) על לפני ה' תטהרו, 'תטהרו' בגימטריא 'כתר', כי במדת התבטלות לפני ה' שהיא הטהרה משגיגים בחינת כתר, כדברי קדושת **הרבי רבי פנחס"ל מקאריץ** זללה"ה ז"ע שכל עניו הוא בכתר מדת אין.

ומדריגה נשגבה זו השיגו עדת עם קודש ביום שמיני למילואים, שהיה אז עסקם בהקרבנות הקרבנות אשר בהם חונך המשכן והמזבח, וקרבנות מביאים לידי התבטלות, כמבואר בשל"ה הק' (פרי בא תורה אור אות ז) כי מעשה הקרבן הוא בסוד כופר

נפש תחת נפש, וכששוחט הבהמה יתעורר בלבו הנה אני חייב שחיטה, ויעזוב דרכו ויתורה ויהיה כאילו נשחט הוא, וכן בכל העבודות, כמו שאמר אברהם אבינו על האיל יהיה כאילו עשוי בבני, כאילו נשחט, כאילו נשרף, כאילו אפרו כבור (עי' ב"ר טו, ט), הרי הנעשה בבהמה הוא כאילו נעשה בגופו, ומכאן זה ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה', היינו שעמדו מתוך התבטלות גדולה ביותר, כאפס וכאין ממש, מאד הכרה בהירה שאין שום מציאות וישות מלבד מציאות הבורא ב"ה.

וזהו דאיתא בספרא (שמיני מכלתא דמילואים ה) קרבו כולם בשמחה ועמדו לפניו, היינו כי השמחה היא מכה הביטול בפני הדר גאווה ית', כמו שאמר הגביא (ישעיה כט, יט) ויספו ענוים בה' שמחה, וכלשון דודי הקדוש מרן אדמו"ר בעל **ישמח ישראל** זללה"ה ז"ע (ליקוטים ד"ה רב אשי) כי השמחה בפועל הוא שיוצאים מן הכלים (עיין עוד ישמח ישראל סוכות אות ח), וזה נראה כוונת אמרם ז"ל (שחר טוב משלי ח) אין שמחה אלא חכמה, ר"ל ההכנעה שהיא החכמה, כח מה, כמו שנאמר (איוב כח, יב) והחכמה מאין תמלא, היא המביאה לידי שמחה, ולזאת אחרי שהגיעו אז לתכלית הביטול, ממילא קרבו כולם בשמחה ועמדו לפניו.

וז"ש בפסוק שלאחריו (ט, ו) ויאמר משה זה הדבר אשר כוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה', כדאיתא בתרגום יונתן, ואמר משה דין פתגמא דתעבדון, לעברו ית יצרא בישא מן לבכון ומן יד יתגלי לכון

איך שכינתא דה', ר"ל תמיד תעבירו מלככם היאה"ר שהוא הגיאות, השריו בלב, כדאיתא בזוה"ק (ח"ב קת). לב נשבר ונדכה חלקים לא תצבה (תהלים נה, יט), מאי לא תצבה, מכלל דאיכא לב דאיהו בזה, אין, היינו לב דאיהו גאה, לב בגסות רוחא, היינו לב דאיהו בזה, וע"י זה תזכו דיתגלי לכוון איך שכינתא דה', ר"ל שתעמדו לפני השי"ת, במדריגה גבוה מעל גבוה.

וכן איתא בספרא (ס) זה הדבר אשר כזה הי' תעשו, 'אמר להם משה לישראל אותו יאה"ר העבירו מלככם', היינו היאה"ר שהוא הגאון השריו בלב, 'ותהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת', ר"ל באחדות ובציטול אחד להשני, כגודע שע"י התבטלות באים לאחדות (ע"י תולדות יעקב יוסף פר' וישב אה"ד), כאשר היה כאן, ויקרבו 'כל העדה', שקרבו 'כולם', באהבה ואחדות, 'כשם שהוא יחידי בעולם', היינו ששהיו מכירים ביחודו ואחדותו ית', שהוא אחד ואין עוד מלכו, כך תהא עבודתכם מיוחדת לפניו, בלתי לה' לבדו, וע"י זה יורא אליכם כבוד ה'.

ולפי האמור י"ל הענין שברוב השנים קוראים פרשה זו בשבת הראשונה אחר הפסח, כי בחג הפסח מקיימים מצות אכילת מצה, שהיא בחי' מוח החכמה (שער הכוונות דרושי פסח דרוש ו) המורה על הכנעה, כח מה, כדאיתא בספה"ק שאינה תופחת ומגבהת עצמה יותר ממה שהיא צעם אלא נשארת בשפלותה (ע"י שלי"ה דרך חיים תוכחות מוסר פר' ויקרא, כלי יקר ויקרא ו ט), וכח זה נתגלה בשבת שלאחריו, כדאיתא

(ישמח ישראל פר' תצריע אות ג) בשם המגיד הק' מקאזניץ זללה"ה זי"ע על מה שהעולם קורין לשבת זו שבת געלע מצות, שהוא לשון גילוי מצות – כי כאשר מופיע אור השבת ביקרו מסוגל ביותר לזכות למדת התבטלות, היות כי שבת שמא לקוב"ה (זוה"ק ח"ב פה), ומקרא מפורש הוא (מלאכי ב, ה) ומפני שמי נחת הוא, ופירש רש"י ז"ל (ברכות יב) לשון הכנעה, שאז משיגים את ההכרה האמיתית כי ה' אחד ואין עוד מלכו, כדאיתא בזוה"ק (ח"ב קלה) איחי שבת דאתאחדת ברזא דאחד – ע"כ קורין זו פרשה זו, שממנה נראה ונגלה יקרת ערך התבטלות שע"י המלה.

וע"י ההכנעה זוכים לבחי' כתר בדברי הר"פ מקאריץ זי"ע, על כן איתא בזוה"ק (ח"ג רמב) האי נשמה יתירה דכל ישראל בשבת ויומין טבין איהו כתר עליון, ובכח זה זוכים להמתיק את כל הדינים לחסדים, כנראה בזה שאמרו בגמ' (סנהדרין טו) שמצות שבת נטעו ישראל במרה, הרמז שכל הדינים שהם בבחי' מרה כלענה, נמתקים בשבת לחסדים. בכח הכתר שנתגלה בו שהוא מקור החסדים.

ובגלל זה המנהג לעשות על החלות של שבת זו אורת מפתח (ע"י אהב ישראל ליקוטים חדשים פרשה זו), כי מפתחות מורים על חכמה, כענין מאמרינו (ברכת מעריב ערבים) שחכמה פותח שערים, וזה להורות ששבת זו שנתעורר בה גילוי כח המצות מהחג הקדוש העל"ט, זוכים ע"י הציטול שהוא בחי' כח מה, שיהיו נפתחים לפנינו שערי רחמים וחסד, אמן כן יהי רצון.

תמצית המאמר

מכיון שרבינו כותב מאמר זה כהמשך למאמר הקודם וקרובים הדברים למש"כ שם, על כן אנו מביאים כאן בקצרה חלק מהדברים השייכים למאמר זה כפי מה שכתב שם:

עוזרו אינו יכול לן], והוא בלב, כדאיתא לב כסיל לשמאלו זה יצר הרע, היינו הגיאות, שהיא הכסילות, כדברי הגמ' כל המתייחר חכמתו מסתלקת, וז"ש 'אותו יצה"ר העבירו מלבכם', הוא הגיאות, ואז כשתעבירו אותו היצר, 'תהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת', היינו באחדות הבא מתוך הכנעה, 'לשרת לפני המקום', לפני המקום דייקא, היינו לשמה, כאשר צוני ה' אלקי, 'כשם שהוא יחידי בעולם כן תהא עבודתכם מיוחדת לפניו', ר"ל שיהיה בלתי לה' לבדו, ולא ח"ו לכוונה אחרת, 'עשיתם כן וירא אליכם כבוד ה'', כמו שנאמר במעלת הענוה אשכון את דכא ושפל רוח, אתי דכא אני את דכא. ובמדת ההכנעה מעוררים חסדי אל, כדאיתא בספה"ק קהלת יעקב כי השם הקדוש עניו, שם הס"ג מע"ב שמות הקדושים, הוא בחינת חסד דחסד, והענין, כי הענוה היא בחי' חכמה, היפך המתגאה שחכמתו מסתלקת, כמאמר הכתוב והחכמה מאין תמצא, וכמפורש בזוה"ק צירוף חכמה כח מה, וחכמה היא מסטרא דחסד. וזהו שנאמר וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו, יראיו הם השפלים והנכנעים שע"י ענוותנותם משיגים יראת שמים, כאמרו עקב ענוה יראת ה', כי היראה במהותה היא בחי' חכמה, כח מה, כמ"ש הן יראת אד' היא חכמה, הנה הם זוכים לחסד ה' מעולם ועד עולם.

ובשבת זו ע"י קריאת פרשת יום שמיני למילואים, הקריאה מעוררת הזמן, להשיג מדת הכנעה ובושה ולזכות לשם עניו שהוא חסד שבחסד, [וכהיום הזה שהוא ספירת גבורה שבגבורה, נוכל ע"י הענוה להמתיק הדינים מגבורה שבגבורה לחסד שבחסד], והרמז, 'ענו' בגימטריא 'שוב וחסד אל', אמן כן ידי רצון.

איתא בספרא ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו, אמר להם משה לישראל אותו יצר הרע העבירו מלבכם, ותהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום, כשם שהוא יחידי בעולם, כן תהא עבודתכם מיוחדת לפניו וכו', עשיתם כן, וירא אליכם כבוד ה'.

ואפשר לומר כוונת דבריהם ז"ל, כי משמעות הכתוב זה הדבר אשר צוה ה' תעשו הוא על עבודת יום שמיני למילואים, שיהיה הכל לשמה, בלתי לה' לבדו, בלי שום נגיעות ופניות, אלא אך ורק מחמת שהוא ציווי ה', כפירוש רש"י ז"ל לשמה משום כאשר צוני ה' אלקי, והוא שאמר להם משה 'זה הדבר אשר צוה ה' תעשו', שתעשו הכל בלתי לה' לבדו, מפני אשר צוה ה', למען כבודו יתברך. אכן לזכות למדרגת לשמה, מן ההכרח להשיג מדת התבטלות שהיא הכנעה וענוה, שאם לא כן הנה זה מן הנמנע שתהיה העשייה משום כאשר צוני ה' אלקי, שהרי מחמת הגאווה מלאים נגיעות ופניות ולא הוי לשמה, רק ע"י התבטלות, שאז מתבטלים כל הנגיעות, יכולים לעשות 'אשר צוה ה', לשמה, מחמת שהוא ציווי ה'.

וזהו שהגידו בספרא, אמר להם משה 'אותו יצה"ר העבירו מלבכם', סתם יצה"ר ענינו גיאות, כמבואר בספה"ק תולדות יעקב יוסף בשם מוהר"י יעבץ זי"ע שמדת הגאווה היא שורש לכל העבירות, וההסבר, כי כל מטרת היצר להרחיק את האדם מהשי"ת, ובאמצעות הגאווה, בזה מרחיקו ממנו ית', שאומר עליו אין אני יכולין לדור בעולם, ועי"ז היכולת בידו להחטיאו, אחרי שאין לו שום עזר עליון, ובלי עזר עליון א"א לנצח את היצה"ר, כי אלמלא הקב"ה

הוראה למעשה בעבודת ה'

א. עמידה לפני ה' הוא מדריגה גבוהה מעל גבוהה, מדריגת כהן גדול ביום הכיפורים, והיינו דרגת הביטול הגמור כאין ואפס, שהוא שורש הטהרה, כי דעת זה סדר טהרות, ודעת הוא ההתבטלות מצד הכרה בהירה שאין שום מציאות וישות מלבד מציאות הבורא ב"ה, ובמדת התבטלות לפני ה' שהיא הטהרה משיגים בחינת כתר.

ב. קרבנות מביאים לידי התבטלות, כי מעשה הקרבן הוא בסוד כופר נפש תחת נפש, וכששוחט הבהמה יתעורר בלבו הנה אני חייב שחיטה, ויעזוב דרכו ויתודה ויהיה כאילו נשחט הוא, ועי"ז זוכים לשמחה, כי השמחה היא מכח הביטול בפני הדר גאונו ית'.

ג. צריך תמיד להעביר מהלב את היצה"ר שהוא הגיאנות, השרוי בלב, ובאים עי"ז לעבודת ה' ביראה אחת ובעצה אחת, באחדות ובביטול אחד להשגי, ומכירים ביחודו ואחדותו ית', שהוא אחד ואין עוד מלבדו, ואז העבודה מיוחדת לפניו - בלתי לה' לבדו, ועי"ז זה זוכים לעמוד לפני השי"ת - להשראת השכינה במדריגה גבוהה מעל גבוהה.

ד. ברוב השנים קוראים פרשה שמיני בשבת הראשונה אחר הפסח, כי בחג הפסח מקיימים מצות אכילת מצה, שהיא בחי' מוח החכמה המורה על הכנעה, כח מה, וכח זה נתגלה בשבת שלאחריו, ואז משיגים את ההכרה האמיתית כי ה' אחד ואין עוד מלבדו, ע"כ קורין בו פרשה זו, שממנה נראה ונגלה יקרת ערך ההתבטלות שע"י המצה.

ה. ע"י ההכנעה זוכים לבחי' כתר, שכל הדינים נמתקים בשבת לחסדים בכח הכתר שנתגלה בו שהוא מקור החסדים. ובגלל זה המנהג לעשות על החלות של שבת זו צורת מפתח, כי מפתחות מורים על חכמה, כענין בחכמה פותח שערים, וזה להורות שבשבת זו שנתעורר בה גילוי כח המצות מהחג הקדוש העל"ט, זוכים ע"י הביטול שהוא בחי' כח מה, שיהיו נפתחים לפנינו שערי רחמים וחסד.

לקראת שבת לכו ונלכה

פרשת שמייני - שבת מברכים חודש אייר

הכנה לשבת קודש במשנת החסידות ורבוה"ק זי"ע

מאמר 'אור האמונה'
מקריאת פרשת שמייני ומשבת געלע מצות

פרק א

כאשר זכינו לסדר אותו כן נזכה לעשותו

רבי יוסף ב"ר שמואל טוב עלם היה מחכמי צרפת בדור שלפני רש"י, הוא היה נחשב לגאון עולם ופוסק הדור, כמו כן היה מראשוני הפייטנים, ביניהם חיבר פיוטים שבהם ליקט הלכות חג בחג, והרבה ראשונים בראשם רש"י ותוספות מביאים מדבריו ודנים בו. אחד הפיוטים המפורסמים ביותר הוא הפיוט לשבת הגדול בשם 'אלקי הרוחות' שבו כלולים כל דיני פסח בפירוט רב מאד, ואף אחד מבעלי התוספות כתב עליו פירוש ארוך שחלקם מובאים בספר אור זרוע (סי' רנו).

את הפיוט 'אלוקי הרוחות' מסיים רבי יוסף טוב עלם עם פיוט תפילה נוראה לנורא עלילה, שכשם שזכינו לסיים את סדר הלכות הפסח, כך נזכה לעשותם הלכה למעשה. אך לאחר זמן הועבר פיוט זה לנוסח ההגדה, אמנם אין ידוע מתי בדיוק זה נכנס להגדה, אבל הוא כבר נמצא בהגדות קדומות מלפני כש מאות שנה, ואף הפוסקים הקדמונים [מהרי"ל ועוד] כבר כתבו לאומרו בסיום ההגדה. כיון שכך, גם פירוש הפיוט נשתנה במקצת, שכשם שזכינו לסדר את את הנהגת ליל הסדר כהלכתו בזמן הזה שאין לנו קרבן פסח, כן נזכה לשנה הבאה להקריב את קרבן הפסח במועדו, ולכן מיד לאחר פיוט זה אנו ממשיכים באמירה 'לשנה הבאה בירושלים' וחוזרים ומשלשים אמירה זו לחיזוק תוקף התקוה והאמונה. בנוסח דלהלן:

חסל סדור פסח כהלכתו, ככל משפטו וחקתו. כאשר זכינו לסדר אותו, כן נזכה לעשותו. זך שוכן מעונה, קומם קהל עדת מי מנה. בקרוב נהל נטעי כנה פדוים לציון ברנה. ---

ביאורו: נסתים סידור ליל פסח כפי דיניו וציוויו. אנא ה' כאשר זכינו לסדר את הלכותיו בשנה זו, כן נזכה לעשותו - להקריב את קרבן הפסח במועדו בשנה הבאה. אנא ה' שאתה זך וטהור, השוכן ודר בשמים, קומם ורומם את עדת ישראל [שנאמר עליהם 'מי מנה עפר יעקב']. אנא בקרוב הולך את ישראל שהם נטעי כנה, וילכו הפדוים מהשבי בגלות לציון ברינה.

באחת הפעמים בעת עריכת שולחן הטהור בנעילת החג של שמחת תורה, ישב הר"ק רבי

נפתלי מראפשיץ זי"ע זמן רב בעינים עצומות בדבקות עילאה, כל תלמידיו הקדושים חשו שרובם מרחף בעולמות עליונים ואינו עתה בעלמא הדין כלל, וחיל ורעדה יאחזון...

לפתע נפתחו עיניו הטהורות, שמחה ושלווה היתה נסוכה על פניו, ופתח את פיו בחכמה ואמר בקדשו:

השטן המקטרג עמד זה עתה לפני הקב"ה ובא בטענה, שאין צריך להתפעל כלל מכל העבודה של כלל ישראל מחודש תשרי, לא מיראתם בימים הנוראים, ולא משמחתם בחג. הרי כך הם עושים בכל שנה ושנה, ומיד לאחר החג, שבוע או שבועיים הם כבר שוכחים מכל החרטה והתשובה, מצהלת ושמחת החג, וחוזרים להפטיר כדאשתקד!!!

והקב"ה השיב לו: המתן לי בבקשה עד פסח, אז אחזיר לך תשובה על דבריך.

ואיזה תשובה ישיב לו הקב"ה?

הרי כל ליל פסח הם פותחים ומסיימים את ההגדה בתפילה ובתקווה מתוך אמונה טהורה, ואומרים: אף כי השתא עבדי, אבל לשנה הבאה בני חורין, ואף כי כי השתא הכא, אבל לשנה הבאה בארעא דישראל בירושלים הבנויה.

והנה זה כבר קרוב לאלפיים שנה שהם תולים בי תקוותם, ועדיין לא נושעו, ועם כל זאת אינם מתייאשים, והם חוזרים ותולים בי תקוה חדשה ואמונה חזקה אשר 'לשנה הבאה בירושלים'... אם כן גם אני איני מאבד תקוותי ואמונתי בהם שאכן לשנה הבאה יעשו כולם תשובה שלמה ואמיתית, ויזכו לגאולה השלימה במהרה בימינו ברחמים גדולים, אמן ואמן, כן יהי רצון.

יוצא את עמו ישראל מתוכם לחרות עולם

בתפילת ערבית אנו מודים להקב"ה על הנסים והנקמה שעשה בפרעה, האותות והמופתים שעשה באדמת בני חם (במצרים), על אשר הכה בכעסו את כל בכורי מצרים, ולאחר מכן 'יוצא את עמו ישראל מתוכם לחירות עולם'.

ואמרו חז"ל (פסחים קטז): "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". וכך אנו אומרים גם בהגדה. באבודרהם משמע שהיא חובת הלב, שצריך שיכיר וירגיש בכך, ויחוש את שמחת לבו כאילו הוא יוצא עכשיו ממצרים, עד שדבר זה יעורר אותו להודות לה' ולשבח, ולשיר לפניו ולומר הלל, כמו שאמרו שם חז"ל בהמשך דבריהם: לפיכך אנחנו חייבים להודות להלל וכו', למי שעשה לאבותינו ולנו את הנסים האלו.

רבים ראו כן תמהו, איך אפשר לשמוח עתה באורך גלות המר הזה? איך אפשר להיות מפוזר ומפורד בכל קצווי תבל, נתונים לחרפה ולמכה, כצאן לטבח יובל, ולהרגיש שמחת הלב על חירותינו? מה הועיל לנו היציאה משעבודו של פרעה בשעה שאנחנו משועבדים בשאר שעבוד מלכיות? ועל

כולם קשה, איך שני הפכים משמשים כאחד - באותו זמן של ליל הסדר, באותו שולחן, להתחיל עם מאמר 'השתא עבדי לשנה הבאה בני חורין' ולחגוג חירות בהרגשת ושמחת הלב כאילו הוא יצא זה עתה ממצרים? אתמהה!

על כך משיב המהר"ל (גבורות ה' פרק סא) בלשון קדשו:

"ודברי הבאי הם, כי כאשר יצאו ישראל ממצרים, קבלו הטוב בעצם, עד שיהיו ראויים בעצמם להיות בני חורין מצד מעלתם... ולא עוד, אלא אף מלכים, שנאמר (שמות יט) 'ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש', זה השם הוא לישראל בעצם, והמעלה והחשיבות שיש בזה לא נתבטל בגלותם שהוא מקרה"

כלומר, עם ישראל יצאו משעבוד מצרים לחירות עולם ונצחי, כל אחד מישראל הוא במהותו ועצמותו בן חורין ובן מלך, מעתה גם אם יהיה משועבד בגולה תחת איזה מלכות, הרי שעבוד רק בחיצוניותו, כי בפנימיותו ועצמותו הוא אדם בן חורין, גם במצב הגרוע ביותר אפשר לעזוק אותו ולשעבדו אותו רק בגופו החיצוני, אבל בפנימיותו הוא בן חורין - בני בכורי ישראל - בנו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, ואין כל אומה ולשון שיכול לשעבד תחתיו את פנימיות הנפש של איש ישראל, כי שום דבר חיצוני ומקרי, אינו יכול לשלוט ולהשפיע על דבר פנימי ונצחי!

גם בגטאות ומחנות המות הידועים לשמצה, מול משרפות הכבשנים ותאי הגזים, בסיביר הקפואה, באינקוויזיציה, בכל מסעי הצלב, הגירושים, הפרעות והגזירות הנוראות, וגם אותם האזוקים בשלשלאות של ברזל במנהרות עזה כחמישים מטר מתחת לפני האדמה, בעינויי הגוף שאי אפשר להעלותם על הכתב, בכל אלה ועוד, לא הצליחו אומות העולם לשעבד תחתם את הנפש הפנימי של איש יהודי, גם שם ערכו יהודים ליל הסדר על שולחן ריק מכל חוץ ממרור לרוב, וצעקו מנהמת ושמחת לבם "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים...!!!"

זהו שאמר הכתוב (ויקרא כה, מב) **'פִּי עֲבָדִי הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יִמְכְּרוּ מִמֶּנֶּת עֲבָד'.** פירש רש"י: עבדי הם - שטרי קודם! שטר השעבוד של כל איש ישראל להקב"ה קודם לכל השעבודים, ואין שעבוד חל על שעבוד...

אתה בחרתנו מכל העמים

כל זה הוא אך ורק לגבי איש ישראל שהקב"ה הוציאו ממצרים בכבודו ובעצמו, והעניק לו מתנה נצחית על ידי לידה חדשה, אשר בלידה זו נתהווה להיות חלק מעם הנבחר של הקב"ה, אשר מרוב אהבתו אותו ורצונו בו, נתן לו נפש אלוקי שכל מציאותו ועצמותו היא מציאות של בן חורין - בן מלך, ועבד מלך - של מלך המלכים הקב"ה.

ועל המציאות הנבדלת והמיוחדת 'בעצם מהותו' של איש ישראל, אנו משבחין ומפאריין בכל מועדי השנה:

"אתה בחרתנו מכל העמים, אהבת אותנו, ורצית בנו, ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצוותיך, וקרבנתנו מלכנו לעבודתך, ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת".

על זה אנו מבקשים בתפילות המועדות 'והשיאנו ה' אלוקינו את 'ברכת מועדיך' - ברכת המועד הוא האמונה והרגשת שמחת הלב של הזכות הגדולה של 'אתה בחרתנו מכל העמים' שהוא חלק מעם הנבחר, עם הנצחי, ויש להקב"ה עליו שטר שעבוד נצחי, ואין כל אומה ולשון יכול לשלוט ולהשתעבד בו עד עולם, כי שטרי קודם...

ברם!

יש להקב"ה תנאי גדול לקיום השטר, והוא ענין ההבדלות המוזכרים בפרשה:

'לְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל, בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר' (י, ט). **'לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר, וּבֵין הַחֹמֶה אֲשֶׁר נֹאכְלָת וּבֵין הַחֹמֶה אֲשֶׁר לֹא תֹאכַל' (יא, מז).**

מפסוקים אלו למדו חז"ל (שבועות יח:) את ענין ההבדלה במוצאי שבת: אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, כל המבדיל על היין במוצאי שבתות הויין לו בנים זכרים, דכתיב 'להבדיל בין הקודש ובין החול' וכתוב התם (יא, מז) להבדיל בין הטמא ובין הטהור, וסמך ליה (יב, ב) 'אשה כי תזריע וילדה זכר. רבי יהושע אומר, הויין ליה בנים ראויין להוראה, דכתיב 'להבדיל ולהורות'.

ועוד אמרו חז"ל (פסחים ק"ג) שלושה מנוחלי עולם הבא... המבדיל במוצאי שבת על היין וכו', דמשייר מקדושה לאבדלתא.

ובפרקי דרבי אליעזר (כ) איתא: רבי צדוק אומר, כל מי שהוא שומע מן המבדילים, או [שהוא עצמו] מבדיל על היין, הקב"ה קונה אותו לסגולתו, שנאמר (ויקרא כ, כז): **'וְהִייתָם לִי קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה', וְאֶבְדֵּל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי סֻגָּלָה'** [בפסוק שם נאמר 'והייתם לי', ופרד"א מסמך את זה למה שנאמר 'והייתם לי סגולה מכל העמים. אבל הרמב"ן (שמות יט, ה) מביא את הפסוק בלשון 'והייתם לי סגולה', ומבאר שם שהסגולה היא להיות לה' עם המיוחד והמובדל מכל העמים, או יהיה הסגולה הדבקות בו יתברך. כלומר או שהסגולה היא כתוצאה מן ההבדלה, או שעל ידה משיגים מדרגת הדבקות, ע"ע שם היטב].

על פי דברי הרמב"ן יובן היטב למה צריך להבדיל על היין המשמח לבב אנוש, בשלמא עשיית קידוש על היין היא מחמת השמחה בכניסת השבת, אבל במוצאי שבת כאשר 'וי אבדה נפש' וסילוק הנשמה יתירה אם כן לשמחה מה זו עושה? וגם למה שכרה הרבה מאד, בנים זכרים, בנים ראויים להוראה, נוחלי עולם הבא, ונעשים סגולה בדבקות להקב"ה, על מה ולמה? מה גם שלא מצינו בקידוש השבת כן, וכי זו היא שורת הדין להיות יציבא בארעא וגיורא בשמי שמיא???

והביאור בזה הוא כי מי ששש ושמח ואומר שירה וברכה על היין על זה שהקב"ה בחר בו והבדילו להיות לו לסגולה מכל העמים, לשעבד את כל חושיו וכוחותיו לעבודתו יתברך שמו, הרי זה יום טוב אצלו, ואומר את הנוסח של 'אתה בחרתנו מכל העמים, אהבת אותנו ורצית בנו, ורוממתנו מכל הלשונות' באותיות ותיבות של הבדלה, והוא מברך להקב"ה על שהוא מבדיל בין קודש לחול, ובין אור לחושך, ובין ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי המעשה... כדין הוא שיטול שכרו בכל הברכות האמורות בתורה כפי שלמדו חז"ל! אה! אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו.

לזה נסמכה פרשת שמיני לחג הפסח כדי שנתבונן בכל אותם ההבדלות שזכינו להם מכח הלידה של עם ישראל בחג הפסח, כפי שיבואר בהרחבה בפרק הבא בס"ד.

אשכילך ואורך בדרך זו תלך - אל תהיו כסוס

דוד המלך נעים זמירות ישראל, בבואו להשכיל אותנו, ולהאיר לנו את הדרך לעלות במסילה העולה בית קל, אומר לנו בנעימות (תהלים לב, ח-ט): **אֲשְׁכִּילְךָ וְאֹרֶךְ בְּדֶרֶךְ זוֹ תֵּלֵךְ אִיעָצָה עָלֶיךָ עֵינִי. אֶל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרֵד אֵין הָבִין**. דוד המלך אינו מאריך בדרשות ומוסר, הוא מחשיב אותנו לנבונים שדי להם ברמיזא בעלמא להבין את דרך השכל והאור. וכפירושו של רש"י: **אִיעָצָה עָלֶיךָ עֵינִי - אקרוץ לך בעיני, וכפי שהמלבי"ם מוסיף לפרש את דבריו - שיהא די בקריצת העין לרמוז לך להטות מעשיך אל דרך הישר.**

מהו הרמז שמרמז לנו דוד המלך בקריצת עינו?

אל תהיו כסוס כפרד אין הבין... זיי נישט קיין פערד!...

החילוק בין חכם לנבון הוא שחכם שומע **וידע** טוב את מה שמלמדים אותו ותו לא מידי, ואילו הנבון לא רק שהוא יודע אלא הוא גם **מבין** את מה שהוא לומד, ומימלא הוא גם מבין דבר מתוך דבר, ומכל דבר שהוא לומד הוא מוסיף והולך כמעין המתגבר, ואינו גומר ללמוד, ולפעמים הוא מתעלה למדרגה של תלמיד המחכים את רבו...

הסוס אמנם **יודע** את מה שמלמדים אותו כמאמר הכתוב (ישעיה א, ג) ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו, אבל **אינו מבין** את מה שמלמדים אותו, וממילא אינו יכול להוסיף כלום על מה שהוא למד, ומותר האדם מן הסוס, שהקב"ה נתן בו תבונה, הקב"ה נטע בו כח לא רק לדעת אלא גם - **ובעיקר להבין!** ודוד המלך קורץ בעינו ורומז לנו, היו נבונים ותלמדו דבר מתוך דבר...

כשם שאי אפשר **להיכנס לחג** הפסח [ולכל דבר קדושה] בלי הכנה דרבה, ללמוד את תורת והלכות החג, ואת נפש ומוסרי ונשמת החג, איזה 'וקדשתנו במצוותיך' הקב"ה מקדש אותנו בחג זה, וכמו כן להכין כלים לקבלת אורות קדושת ושפע החג... כמו כן אי אפשר **לצאת מהחג** בלי **להתבונן** מה עבר עלינו, ולהבין דבר מתוך דבר - מה ניקח ממנו לעבוד את השי"ת, וְאִסַּע מִמֶּנּוּ מִיֵּט זֵיךְ פֶּן יִדָּע יי"ט, פסח נקרא בשם 'שבת' כמאמר הכתוב 'וספרתם לכם ממחרת השבת', כשם שאת השבת צריך לזכור מחד בשבתא לשבתא, כמו שנאמר (שמות כ, ח) 'זכור את יום השבת לקדשו' - כל השבוע כולו דארץ זיין שבת'דיג, [ולכן מזכירים בכל יום היום יום ראשון בשבת וכו'], כך גם חייבים לזכור את הפסח בכל יום ויום, כמו שנאמר (שמות יג, ג) 'זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים' **אָ גָּאנץ יאָר פֿסח'דיג** ! [אפילו המן הרשע ידע את זה וגילה זאת למלך אחשוורוש באומרו: ואת דתי המלך אינם עושים - דמפקי לכולא שתא בשח"י פי"א - שבת היום, פסח היום (מגילה יג):] ועל זה מבקשים

בכולא שתא והסר שטן מלפנינו ומאחרנו - שיסיר מאתנו את השטן שמפריע לנו מלפנינו - מלהכין את עצמנו קודם החג, ומאחרנו - מההתבוננות שצריך להתבונן לאחר החג, כי איננו רוצים להיות כסוס שאינו מבין ומתבונן, אוי באשעפער העלף!

בעמדנו לקראת שבת פרשת שמיני הבעל"ט - השבת הראשון שלאחר חג הפסח העל"ט, לימדנו רבותינו הקדושים - כ"ק מרן השרף האדמו"ר הזקן וכל זרעו אחריו זי"ע את מה שאמר הרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע ששבת זו נקרא בשם שבת געלע מצות, כי הוא השבת שצריך להוציא לגילוי את כל השפעת קדושת המצות שנצטוונו לאכול בשבעת ימי החג, כי אי אפשר לתת לחג לעבור ויהי מה, אל תהיו כסוס אין הבין! חייבים להתבונן ולהבין, ולאסור [לקשור] איתנו את אורות קדושת ימי החג בעבותות האהבה.

לזה בא כ"ק מרן רבינו זי"ע במאמרו (שמיני טו) ואומר בקדשו:

ברוב השנים קוראים פרשה זו בשבת הראשונה אחר הפסח, כי בחג הפסח מקיימים מצות אכילת מצה, שהיא בחי' מוח החכמה המורה על הכנעה, כח מה, כדאייתא בספה"ק שאינה תופחת ומגבהת עצמה יותר ממה שהיא בעצם אלא נשארת בשפלותה, וכח זה נתגלה בשבת שלאחריו, כדאייתא בשם המגיד הק' מקאזניץ זי"ע על מה שהעולם קורין לשבת זו שבת געלע מצות, שהוא לשון גילוי מצות - כי כאשר מופיע אור השבת ביקרו מסוגל ביותר לזכות למדת התבטלות, היות כי שבת שמא דקוב"ה, ומקרא מפורש הוא ומפני שמי נחת הוא, ופירש רש"י ז"ל לשון הכנעה, שאז משיגים את ההכרה האמיתית כי ה' אחד ואין עוד מלבדו, כדאייתא בזוה"ק איהי שבת דאתאחדת ברזא דאחד - ע"כ קורין בו פרשה זו, שממנה נראה ונגלה יקרת ערך ההתבטלות שע"י המצה.

חשוב ביותר להסמיק לזה את מה שכתב רבינו זי"ע במאמר שלאחריו (שמיני טז):

יש לומר טעם קריאת שבת זו בשם גילוי מצות, כי שבת ענינו אמונה, ואמונה היא בחינת חכמה, כדאייתא שאמונה וחכמה שניהם מקור אחד להם, שנאמר החכמה תחיה בעליה וצדיק באמונתו יחיה, והוא מגלה את כח המצה המורה על ענוה, שאינה עולה למעלה כמו חמץ, ומגלה כי העיקר שתהיה ההכנעה מתוך חכמה, כדאייתא שמצה היא בחי' חכמה, היינו ענוה דקדושה.

ומשום הכי ברוב השנים קורין תיכף אחרי פסח פרשה זו, כי היא מורה על הכנעה וענוה זו אשר מצד הקדושה, להיות האדם נכנע וכוש מפני הדר גאונו ית', אך עם זאת לא יהיה מונע עצמו מלגשת ולהתקרב לעבודתו ית'.

לדעת רבינו זי"ע פרשת שמיני הסמוך לפסח [וכמאמר העולם: שבת שלאחר יו"ט הוא גם בחינת יו"ט - שבת נאך [לאחר] יו"ט איז נאך [עוד] יו"ט...] בא ללמדנו כי אף אם אמנם תכלית המצות

להביא אותנו לאמונה הכנעה והתבטלות מצד הקדושה, אך עם זאת לא יהיה מונע עצמו מלגשת ולהתקרב לעבודתו ית'.

רבינו מדגיש כמה פעמים במאמרו הק' 'הכנעה וענוה מצד הקדושה' כי יש הכנעה וענוה שאינו מצד הקדושה, והוא סוג של הכנעה שמביא את האדם לזלזול בערכו ובערך המעשים שהוא עושה, באומרו, וְאֵס אִיז שׁוֹיִן וְעוֹרֵד מִיַּיִן מַעֲשִׂים וְאֵס אִיךְ מֵאֶךְ - איזה חשיבות יש במה שאני עושה, או איזה חשיבות יש בדבר שאני עושה, כלומר לזלזול עצום וביטול ערך העושה או המעשה, אלו ואלו פסולי המוקדשין הן, ויוצאים לבית השריפה, או בשריפת חמץ שקודם הפסח, או בשריפת חמץ שלאחר הפסח, כדן חמץ שלא נשרף קודם הפסח...

פרשת שמיני צריך להכניס בנו שמיני שבשמיני של גאווה ועזות דקדושה, כי אמנם הכנעה וענוה הוא יסוד העבודה בעבודת השי"ת, אך עם זאת לא יהיה מונע עצמו מלגשת ולהתקרב לעבודתו ית'. אל תהיו כסוס אין הבין - למה אתה בוש???!!!!... קָרַב אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת חֲטָאתְךָ וְאֶת עֲלֹתְךָ וְכִפֹּר בְּעֶדְךָ וּבְעֵד הָעָם!...

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא

בשבת זו הבעל"ט מתחילים ללמוד פרקי אבות, ונוהגים לפתוח במאמר 'כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא', והטעם בזה כתבו במחזור ויטרי (ס' תכד) וספר המנהיג (הלכות שבת) והכלבו (ס' מ), כדי לחזק את לב העם שלא יתייאשו מן התשובה והגאולה, ויחשבו שאבדה תקוותם מחמת מקצת עבירות שבידם, לכן מודיעים שכל ישראל - קטנים וגדולים, טובים ורעים, לכולם יש חלק לעוה"ב.

המהר"ל (דרך החיים ד"ה וקבעו) הוסיף בזה: שמאחר וראו חכמי הדור גלות ישראל וצרתם, קבעו דברים אלו לנחם את ישראל, וידעו מעלתם העליונה, ואם כל אומות העולם שמחים בהצלחתם ובעשרם, כל שכן שיש להם לישראל לשמוח בחלקם ובהצלחתם הנצחית בחלקם לעולם הבא.

גיוואלדיג! כל ישראל מתחילים כאחד ללמוד תיכף ומיד לאחר הפסח את ידיעת מעלתם העליונה! אי אפשר להתקרב אל המזבח להקריב אשה לה' בזבח תורת המדות קודם שיודעים ומתנחמים במעלתם העליונה... ואת עומק הדברים נוכל ללמוד מהמעשה דלהלן:

אל הרה"ק בעל האוהב ישראל מאפסא זי"ע הגיע יהודי שהיה לו בביתו שתי בנות בוגרות להשיאן ואין בידו פרוטה לפורטה, וביקש ממנו ברכה שיוכל להשיאן בקרוב, שאלו הרה"ק מאפסא כמה כסף אתה צריך לזה, והשיבו אלף רובל! אמר לו הרה"ק, אתן לך רובל אחד, וצא עם זה לשוק, והמסחר הראשון שיציעו לך תעשהו ואל תתמהמה, ויהי ה' עמך.

מיד יצא האיש חדרור באמונת צדיקים לכיוון השוק לבקש איזה דבר מסחר, ובלכתו בדרך ראה בית מרוח, ונכנס לשם לפוש קצת מדרכו, הוא התיישב באחת הפינות כשהוא שקוע בתוך ספר ואינו מבחין בנעשה סביבו.

לפתע הבחינו בו כמה שיכורים שישבו בצידו השני של המרזח, אחד מהם ניגש אליו, וצועק לעברו: שלום עליכם ר' איד, מה אתה עושה כאן? ענה לו, בדרכי לשוק לצורך מסחר נכנסתי כאן לנוח קצת, באיזה מסחר הנך מתעסק אם מותר לדעת? אינני יודע, אלך לשוק ואראה איזה מסחר יזדמן לי, מה הפירוש אינני יודע? וכי אינך יודע באיזה מסחר אתה מתעסק או רוצה להתעסק?

או אז סיפר לו שיש בידו רובל אחד שקיבל מהרב מאפטא, ואם זה הוא יראה מה לעשות.

אמר לו אותו שיכור כשהוא מתפרץ בצחוק גס ופרוע, יש לי מסחר טוב מאד בשבילך, אמכור לך את כל העולם הבא שלי בעד הרובל שלך, מכיון שהרבי אמר לו לעשות את המסחר הראשון שיציעו לו לכן השיב שהוא מסכים, הבה נכתוב חוזה הסכם ביננו ונגמור את העסקה, אותו השיכור ויתר חבריו מתגלגלים מצחוק, וניגשים לעסקה.

הם כתבו שטר מכר ביניהם, שבים זה ובמקום זה פלוני בן פלוני מכר לפלוני בן פלוני את חלקו בעולם הבא תמורת רובל אחד.

היהודי הלך לביתו שמח וטוב לב על שזכה מיד לגמור עסקה עם הרובל, ובטוח בברכתו של הרבי שהשם יצליח דרכו לתת לו די מחסורו אשר יחסר לו. ואותו שיכור גם חזר לביתו בפנים צוהלות, ומספר לזוג' שהוא עשה עסקה והרויח רובל בלי לתת עבור זה מאומה.

שאלה אותו, איך מרויחים רובל שלם בלי לתת שום תמורה עבור זה? וסיפר לה את כל אשר קרהו. אמרה לו זוג' אם כך, הרי אין לך מעתה שום עולם הבא, ואיני מסכימה לגור אפילו רגע אחד עם בעל כזה! הוא ניסה לדבר על ליבה, ולא עזר לו כלום.

בצר לו יצא לחפש אחר אותו יהודי, לאחר חיפוש רב ומייגע השיגו, וסיפר לו על מה שקרה לו בעקבות המכירה, וביקש ממנו לקחת את הרובל בחזרה ולבטל מיד את העסקה ביניהם!

בשום אופן לא אסכים, געשעפט איז געשעפט, ואי אפשר לחזור מזה, אך מכיון שאני מבין את צרתך, לכן אם אתה רוצה אני מוכן ללכת להרבי מאפטא והוא יורה לנו מה לעשות.

בלית ברירה הסכים והלך איתו לרבי מאפטא כשהוא מצרף גם את זוג' שאינה מסכימה למכירה, שתשמע גם היא את הוראה של הרבי.

כשנכנסו שלושתם לרבי ושמע מכל אחד מהם את טענותיו, אמר שהצד עם היהודי שקנה את חלקו של השני בעוה"ב שלו, והמכירה קיימת ואי אפשר לבטלה. אבל הוסיף הרבי ואמר למוכר, אם אתה רוצה לבטל את המכירה יש לי עצה אחת בשבילך, לקונה יש שתי בנות שהוא צריך להשיאן, והוא צריך לזה אלף רובל! ואין בידו מאומה, אם תסכים לתת לו את כל הסכום הזה, אני מחושב שהוא יסכים לבטל את המכירה.

מכיון שלא היה לו שום ברירה אחרת, הסכים לכל מה שהרבי אמר, הוא נתן לו אלף רובל. המכירה בוטלה והכל בא על מקומו בשלום.

לאחר שיצאו מחדרו של הרבי, חזרה אשת המוכר לרבי ושאלה אותו, רבי, ברצוני להבין, האם העולם הבא של בעלי שוה רובל או אלף רובל? כי אם הוא שוה רובל, מדוע אם כן מבקשים עבורו אלף רובל, ואם הוא שוה אלף רובל, הרי יש כאן מקח טעות והמכירה בטלה ומבוטלת?!

ענה לה הרבי מאפטא, המכירה ברובל וביטול המכירה באלף רובל שניהם אמת, כי העולם הבא היה שוה מתחילה רובל, ולבסוף אלף רובל!

הא כיצד? כך ביאר הרה"ק מאפטא זי"ע את כוונתו:

כי העולם הבא של האדם נמדד כפי מה שהוא מעריך ומחשיב אותו, וכיון שהסכים בתחילה למכור את כל העולם הבא שלו תמורת רובל, הרי שבאמת אין לו חלק בעולם הבא אלא כפי ערך של רובל, אבל מיד כשהסכים בדעתו לשלם עבור ביטול המקח ולהחזיר לעצמו את העולם הבא שלו תמורת אלף רובל, הרי שהוא העריך והחשיב יותר את העוה"ב שלו, או אז עלה ערכו באמת לאלף רובל!!!...

והדברים מרפסין איגרא! שני אנשים מקיימים ביחד אותו המצוה, לאחד העוה"ב שיקבל עבור זה יהיה ערך של רובל ואילו לשני יהיה **אלף רובל!** כי סוף המעשה במחשבה תחילה, כשמגיע הזמן של סוף המעשה - הזמן של מחר לקבל שכרם, יבדקו בשמים מה היתה המחשבה בתחילת המעשה, אם המחשבה היתה **אה!** אשרינו מה טוב חלקנו, אשר קדשנו במצותיו וצונו... אשרינו שזכינו להיות עבדי ה' ולעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם, או שהמחשבה היתה **אוי!** אין ברירה, הרי אני יהודי, ואני חייב ללמוד תורה ולקיים את המצוות.

אכילת המצות בחג הפסח אמנם באים ללמד על בחינת 'מוח החכמה' המורה על הכנעה, **כח מה, שאינה תופחת ומגבהת עצמה יותר ממה שהיא בעצם אלא נשארת בשפלותה**, אבל מיד לאחר חג הפסח בא פרשת שמני וצועק לאדם, ר' איד שלאף נישט! **קרב אל המזבח ועשה! למה אתה בוש לכך נבחרת!** וחייב אדם לומר בלשון רבו: כי אף אם אמנם תכלית המצות להביא אותנו לאמונה והכנעה והתבטלות מצד הקדושה, אך עם זאת לא יהיה מונע עצמו מלגשת ולהתקרב לעבודתו ית'.

אם ניגש לתורה ולתפילה ולכל דבר מצוה בשמחה ובטוב לבב, מתוך שמיעת הקריאה של הקב"ה **קרב אל המזבח ועשה! לכך נבחרת!** ומתוך הערכה וחשיבות למצוה, הרי שהועלנו היטב במה שהרבינו לומר בימי הפסח **אתה בחרתנו מכל העמים, אהבת אותנו, ורצית בנו, וקרבנתנו מלכנו לעבודתך...** ואז יהיה אשרינו מה טוב חלקנו **בעולם הבא...** ומכלל הן אתה שומע לאו רח"ל...

גדול תלמוד שמביא לידי מעשה - איך להביא את כל זה לכלי המעשה בכלל, ולעבודה של חודש אייר הבעל"ט בפרט, על כך בפרק הבא בס"ד.

דברים העומדים ברומו של עולם

אחד מארבעה דברים שצריכים חיזוק בכל יום ובכל כוחו (רש"י ברכות לב:) הוא התפילה. וחז"ל אומרים (ברכות ז.) על הכתוב (תהלים יב) 'כרום זלות לבני אדם' אלו דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלים בהם, זו תפילה. כשאין לאדם זמן להכנה לתפילה להגיע בזמן לתפילה או שלא לצאת מהתפילה קודם סיום התפילה, הרי זה רק בגלל שאינו מחשיב ומעריך כראוי את ענין התפילה, ולא מחמת רשעות ח"ו, אלא מחמת חוסר ידיעה, **זה כלל גדול בדין, כל דבר שהוא חשוב ויש לו ערך אצל האדם יש לו את כל הזמן שבעולם בשביל זה**, רק לדברים פחותים שאין להם ערך וחשיבות אין זמן, ורצון, ויכולת.

איך היינו מגיבים אם היינו רואה כהן בעבודת בית המקדש שמגיע באיחור לעבודה [כמו משמרת בית בילגה שסופה ידוע שקבעו את טבעתה וסתמו את חלונה...] ואינה עושה את העבודה בשלימות, ועל כולם הוא עוזב את העבודה בעוד שלא נגמרה מלאכתו... בזמן הזה שבעוה"ר עדיין אין לנו כהנים בעבודתם, ותפילות הם במקום קרבן, ובית המדרש הוא בית המקדש מעט, וכל אחד בתפילתו הוא ככהן בעבודתו, **באלו פנים נשפוך שיחים!** איזה פנים יש לכהן המאחר בעבודתו, ויצא קודם גמר עבודתו, יהיה התירוץ מה שיהיה, אבל לאיזה חלק עוה"ב הוא מצפה, של רובל או אלף רובל?

ובאמת אין המשל דומה לנמשל, כי הנמשל שהוא התפילה גבוה הרבה יותר מקרבנות, שהקרבנות מכפרים רק על השגגות, והתפילה מכפרת על הזדונות, (רבינו יונה בביאורו על הרי"ף בברכות ג.) ובטעם הדבר כתב הרה"ק **בעל המאור ושמש זי"ע** דברים נפלאים ביותר (הפסרת שבת שובה) וזלה"ק:

"הנה בזמן הזה שחרב בית המקדש אמרו חז"ל שהתפילה היא במקום קרבן, והטעם הוא שכל ענין הקרבן היה להחשיב דם הקרבן כאילו היה זה דם האדם החוטא, אף שלא היה בפועל, ואם כן כל שכן בעת התפילה שהאדם מוציא עליה כוחו ואונו, ומרתיח את דמו ומהפכו מאודם ללובן, קל וחומר שתהא מכפרת על האדם שממעט את דמו בפועל ממש, וראוי שתהפך עליו מידת הדין למידת הרחמים וחטאיו כשלג ילבינו. אמנם עיקר התפילה צריכה שתהא בדחילו ורחימו, וילהיב לבבו בעת תפילתו בהתלהבות עצומה מאד, ויקשר מחשבתו בהשם יתברך בדביקות וחשקות גדול כל כך, עד שכמעט יגביה את כל גופו וירצה להתדבק בשורשו ולעלות למעלה להישאר דבוק בנועם אור עליון, ואז ראוי שתכפר עליו..."

את חותם המלך שקבע רבינו זי"ע במאמרו מה שיש לנו לקחת מחג הפסח ופרשת שמיי: כי אף אם אמנם תכלית המצות להביא אותנו לאמונה הכנעה והתבטלות מצד הקדושה, אך עם זאת לא יהיה מונע עצמו מלגשת ולהתקרב לעבודתו ית'. אם רוצים לקיים את דברו למעשה ולא לצאת ידי חובה בדיעה בעלמא, הרי שדברי רבינו הם ממש כדברי החובת הלכות (שער חשבון הנפש חשבון כ) בענין התפילה, וז"ל:

"וראוי לך אחי שתדע, כי כוונתנו בתפילה אינה כי אם כלות הנפש אל האלקים וכניעתה לפניו עם רוממותה לבוראה ושכחה והודאתה לשמו והשלכת כל יהיבה עליו"

גם רבי אלעזר אזכרי בעל החרדים זי"ע הכין את עצמו לתפילה על פי יסודות אלו בלשונו הקדוש:

"בלבבי משכן אבנה להדר כבודו, ובמשכן מזבח אשים לקרני הודו, ולנר תמיד אקח לי את אש העקידה, ולקרבת אקריב לו את נפשי, את נפשי היחידה"

אפשר להוסיף עוד, כי מכיון שהתפילה מכפרת גם על הזדונות, הרי שאם מחשיבים ומעריכים את התפילה ובאים להתפלל לא מפני הדחק אלא לקבלת מלכותו באהבה וברצון, הרי זה בבחינת השב מאהבה זדונותיו נעשים לו לזכויות, ואולי גם לזה רמזו חז"ל באומרים על התפילה שהם **דברים העומדים ברומו של עולם** שעל ידם מתעלה האדם ומתרומם עד לרומו של עולם, כי כולו הפך לבן, טהור הוא, ואם הוא זוכה גם להתלהב ולשפוך נפשו בתפילה אשרי לו ואשרי חלקו שיצאה נפשו בטהרה...

דברים נוראים כתב **הרשב"א** (ח"א סימן תכד) בענין כוונת התפילה לתלמידו הגדול שכתב לו שתפילה בלא כוונה אינו נחשב לתפילה כלל, וכך השיב לו בלשון קדשו:

"ועל ענין התפילה שאמרת כי בלתי הכוונה נחשבת כמאומה לעובד באמת, כי הכוונה יסוד הכל... אבל הכוונות רבות ונחלקות למדרגות רבות זו לפניו מזו כפי ריבוי הידיעות והשגות, מן הקטן שבאישים ועד משה רבינו ע"ה, ולפי השגת כל אחד ואחד ימצא חן, והמדרגה הראשונה שבכוונת שכל ישראל עומדים עליה, היא שהכל יודעים ומודים שיש אלוה יתברך מחויב המציאות, חידש העולם ברצונו כאשר רצה, ושנתן תורה לעמו ישראל בסיני, תורת אמת חוקים ומשפטים צדיקים, ולו אנחנו ולפניו נעבוד, והוא שצונו למסור נפשותינו אליו בקראנו השם, ואליו נודה ולפניו נתפלל, כי מאתו נמצא הכל, והוא המשגיח והמשקיף על מעשינו לגמול ולשלם שכר, ועל הכוונה הזאת יתפלל כל מתפלל בישראל, ואפילו הנשים ועמי הארץ, וכולם מקבלים שכר חלק עבודתם אשר הם עובדים, ואפילו מי שאינו יודע לכוון המלות ומחליף מלה במלה מקבל שכר על הכוונה הכללית, וכן אמרו ז"ל (שהש"ר ב, ד) ודגלו עלי אהבה. וחם ושלום

למנוע מהתפלל כל מי שאינו יודע לכוון בכוונות שמכוונים עליהם גדולי החכמים, ולא לרפות ידיהם, שאם אתה אומר כן, נמצאו הקטנים והנשים ועמי הארץ נמנעים מן התפילה ומן המצוות, ולא אלו בלבד, אלא אפילו כל המון ישראל, זולתי אחד או שנים בדור, וכבר אמרו חכמי האמת ז"ל (סנהדרין צ.) כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא."

ברם! זאת למודעי, כי רבינו לא דיבר כאן על ענין התפילה דוקא אלא על כלל קיום התורה והמצוות, וענין התפילה הובא רק כדוגמא והמחשה להבין במה - ועד כמה דברים אמורים, ואיך אפשר לקיים דברי רבינו הלכה למעשה, ודון מינה ואוקמיה לכל עניני עבודת השם.

וכלל העולה מכל זה כי אף אם באמת כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, אבל את גודל וערך החלק קובע האדם בבחירתו, ואשרי איש שישמע למצוותיך ותורתך ודברך ישים על לבו...!

שתחרש עלינו את החודש הזה לטובה ולברכה

שבת געלע מצות - השכל וידוע אותי

אם שבת פרשת שמיני מחברת אותנו לחג הפסח, כי היא שבת של גילוי מצות - ללמדנו עד כמה צריך להתיישב ולהתבונן איך להוציא לפועל את כל הענינים של המצות לשפת המעשה, הרי שחודש אייר הבעל"ט מחבר ומקשר אותנו לחודש ניסן בכלל. ואשר על כן הצירוף של חודש אייר הוא יוצא מהפסוק י'תהלל ה'מתהלל ה'שכל ו'ידוע אותי, פסוק זה נאמר על ידי ישעיה הנביא (ירמיה ט, כג): **אַל יִתְהַלֵּל חָכֵם בְּחָכְמָתוֹ וְאַל יִתְהַלֵּל הַגִּבּוֹר בְּגִבּוֹרָתוֹ וְגו', כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשֶּׁכֶל וְיָדַע אוֹתִי.**

ומבאר החפץ חיים זצ"ל, כי הרופא המלומד ביותר שיש לו את התעודות שבעולם, אם אינו מוציא לפועל את כל מה שלמד ונשאר רק אם התעודות איננו רופא, הוא בסך הכל אדם שיודע ואולי גם מבין קצת ברפואה, רק מי שמרפא אנשים בפועל ראוי לתואר של רופא. כמו כן מי שלמד חכמה וידוע חכמה, אך אינו חכם בעצם מצד מעשיו אלא רק מצד לימודיו, אינו חכם כלל, לעומת זה אפילו מי שלא למד הרבה חכמה, אבל כל נקודה של חכמה הוא מקיים אותה בפועל ממש, הוא הנקרא החכם הגדול! וזה כוונת ירמיה הנביא להורות לישראל, אל תהלהלל במה שאתה למדת וידוע חכמה, כי אין זה נקרא חכם כלל, ואדרבה, לשוטה גדול יחשב, כי אם אם למדת חכמה, למה אינך מתנהג בחכמה, כי רק בזאת יתהלל המתהלל **השכל וידוע אותי** - שאתה לוקח את כל השכל שהשכלת כדי להתחבר עם הקב"ה.

בספר יצירה מבואר שכשם שיש בשנה י"ב חודשים כך יש באדם י"ב כוחות ראייה שמיעה וכו', ועל חודש אייר אמרו שם: "המליך אות וא"ו בהרהור... ואייר בשנה". כלומר שכח ההרהור שיין לחודש אייר, וזה בא ללמד שכל מי שחשקה נפשו להשלים את עצמו ותיקון נפשו בכח ההרהור הרי הזמן המסוגל לזה ביותר הוא חודש אייר.

רובא דאינשי אינם מייחסים חשיבות גדולה ומיוחדת לחלק ההרהור, כי רוב בני אדם נתפסים רק לדברים שיש בהם ריגושים שמגענעים ומזעזעים את אברי הגוף ונימי הנפש, וכיון שכח ההרהור לא נרגש לחושים אינו תופס מקום אצלם, ולכן אמרו חז"ל (יומא כט.) "הרהורי עבירה קשים מעבירה" כלומר שיש להרהור כח השפעה הרבה יותר מכח המעשה, וכן לענין מדה טובה המרובה ממדת פורענות, ולכן כתב הרמח"ל בספרו מסילת ישרים (שער הנקיות) שהדרך העיקרית לבוא להתעלות גדולה ואמיתית היא על ידי הרהורים דוקא, ובלשונו הקדוש: ומקומו של המעשה לקבוע בנפש את העליה שהושגה על ידי המחשבה, וכל שהאדם מהרהר כראוי הוא יגיע ממילא לידי מעשה, וכעין שאמרו חז"ל (קידושין מ:): "נמנו וגמרו תלמוד גדול שמביא לידי מעשה" ומכל הן אתה שומע לאו, שכל שלא הגיע לידי מעשה, לא הרהר וחשב כראוי. דברים נוראים!

עומק הטעם בכל זה הוא, דוקא בגלל שההרהור אינו נמצא בחלק החושים [המורגשים] אלא למעלה הרבה מהם לרוב מעלתם בשורשם בעולמות העליונים, והם באים מכח הנשמה שבאדם שהיא חלק אלוהי ממעל, ומשום כך יש לה השפעה גדולה מאד לטוב ולמוטב... ואכמ"ל.

הנה לדוגמא בעלמא מעשה שסיפר הגה"צ רבי אלחנן היילפרין זצ"ל, המלמד עד כמה גדול מעשה עם מחשבה לעומת מעשה בלי מחשבה.

אחד מגדולי ליטא היה פעם אחת נוכח במוצש"ק בעת שהרה"ק רבי איציקל מפשעווארסק זי"ע חילק שום [קנאבל] כדרכו בקודש. כשראה אותו ראש ישיבה איך שקהל הנאספים מצטופף ודוחק את עצמו כדי לקבל חתיכת שום מידי הקדושות של רבי איציקל זי"ע, אמר לעצמו בלחש: שהנה הוא עצמו משקיע כל כך הרבה יגיעה וכוחות עצומים כשהוא מכין את השיעור, אותו הוא מוסר לפני תלמידיו, אבל הוא איננו רואה שיהיו תלמידיו דוחקים עצמם כל כך בכדי לשמוע את דברי תורתו, כמו שנדחפים פה בשביל לקבל חתיכת שום.

רבי איציקל זי"ע, שהיה נוחן בשמיעה חדה, שמע את דברי הלחש של אותו ראש ישיבה, נענה ואמר:

"אם הוא ישקיע כל כך הרבה אהבת ישראל בעת שהוא מכין את השיעור שלו, כמו שאני משקיע בעת חלוקת השום, היו גם נדחקים לשמוע את השיעורים שלו".

כמו כן בכל הענינים הגשמיים, אינו דומה מעשה שמכניסים שם מחשבות זכות וטהורות של אהבת ויראת השם, לבין מעשה שנעשה בלי שום מחשבה כלל ואין צריך לומר אם נעשה ח"ו במחשבה לא טובה השם ירחם...

זהו הכח הגדול של 'שבת גילוי מצה', שהיא אור החכמה והאמונה, להתבונן בכל האורות וההשפעות שנתעורר ונשפע עלינו בחודש ניסן, ולהתחבר על ידם עם הקב"ה בהכנעה וענוה ואמונה טהורה, ובהתעצמות כל הכוחות וכל החושים להתקרב אל המזבח ולעבודת את עבודת ה' המתבקש ממנו, כדברי רבינו זי"ע בלשון קדשו:

"כי אף אם אמנם תכלית המצות להביא אותנו לאמונה הכנעה והתבטלות מצד הקדושה, אך עם זאת לא יהיה מונע עצמו מלגשת ולהתקרב לעבודתו יתברך".

זהו תוכן פרשת שמיני בכלל ותורת ההבדלה בפרט, להכניס את ה'אתה בחרתנו מכל העמים' בהנהגת חיי היום יום' כאמור, וזהו גם תוכן מהות העבודה של כל חודש אייר הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה.

גוט שבת גוט שבת

א פריילעכן און א לוסטיגער לעכטיגע שבת, און א גוט געבענטשט פריילעכע לעכטיגע חודש. יהי החודש הזה סוף וקץ לכל צרותינו תחילה וראש לפדיון נפשנו.

שבת שלום ומבורך

שבת של אשכילך ואורך בדרך זו תלך.

שבת של עם חכם ונבון - המבין דבר מתוך דבר.

שבת של התעלות בחשיבות וערך כל מצוה ושל מקיים המצוה.

שבת של קרב אל המזבח ועשה את עבודתך, ואל תבוש, כי לכך נבחרת.

ילקוט אמרי מנחם

לשבת געלע מצות ואפיית החלות בצורת מפתח, ענינה, מהותה, וסגולתה

המגיד הקדוש מקאזניץ זצלה"ה זי"ע אמר על מה שהעולם קורין לשבת זו שבת געלע מצות, והוא מלשון גילוי מצות, ונראה הכוונה, כי מצה הוא מוחין דאבא שהוא חכמה (שער הכוונות דרושי פסח דרוש ו), היינו המצה שאינה עולה למעלה יותר מממה שהיא באמת, משפעת הכנעה וענוה, שהיא אמתת החכמה, בחינת כח מה, ההיפך מממה שאמרו (פסחים סו:) כל המתיהר חכמתו מסתלקת, וגלל כן היא מיכלא דמהימנותא, שמביאה לידי אמונה כדאיתא (זוה"ק ח"ג קפג), כי ע"י ענוה באים לידי אמונה כמשנ"ת, והרמז 'מצה' בגימטריא ג'ל אמונה, שהיא מגלה את האמונה בלבות בני ישראל, וזה נגלה בכח השבת קודש, כדאיתא (שם ח"ב צב.) יום שבת רזא דכל מהימנותא, וכל כללא דמהימנותא ביה אשתכח (שם ח"ג רפח); כי שבת שמא דקוב"ה (שם ח"ב פח); ובה מתבטלים להשי"ת, כדאיתא (שם קכה.) שבת דביקוּתא דכולא, היינו כמו שכתב באוה"ח הק' על (בראשית ב, א) ויכולו השמים, פירוש ויכולו ע"ד אומרו (תהלים פד, ג) נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה'; והוא הביטול, כדאיתא (זוה"ק ח"ג רעג) 'ויכלו' בגימטריא ע"ב, ושם ע"ב איתא (אוצרות חיים שער הנקודים פרק א) שהוא אות יו"ד של השם הוי"ו ב"ה, בחינת חכמה, כח מה, ע"כ כל מהימנותא ביה אשתכח.

(שמיני אות יא)

אחרי כל ההשגות שהשגנו יש לנו להאמין באמונה פשוטה. ועל ידי האמונה זוכים לברכות

ברוב השנים קורין פרשת שמיני בשבת אחר פסח, היינו כפי הנודע ששבת זו נקראת בפי העולם שבת געלע מצות, ואמר המגיד הקדוש מקאזניץ זצלה"ה זי"ע שהוא מלשון גילוי מצות (ע"י שם פר' תזריע אות ג), והמכוון כי מצה היא בחי' מוח אבא שהוא חכמה (שער הכוונות דרושי פסח דרוש ו), דבפסח ע"י אכילת מצה משיגים השגות גדולות, מוחין דגדלות, וזה נתגלה בשבת שלאחר מכן, ע"כ קורין תיכף פרשה זו, להורות כי כמו שהכניסו אחרי כל ההשגות שהשיגו בפרישתם הוצרכו לאמונה, להניח הכל ולעשות באמונה פשוטה מצד ציווי ה', כן אנחנו היום אחרי כל ההשגות שהשגנו יש לנו להאמין באמונה פשוטה. ועל ידי האמונה זוכים לברכות, כמאמר הזוה"ק (ח"א קצט:) איש אמונות רב ברכות (משלי כח, ט) דא הוא בר נש דמהימנותא דקוב"ה ביה.

(שמיני אות ו)

'מצה' בגימטריא ג'ל אמונה, שהיא מגלה את האמונה בלבות בני ישראל, וזה נגלה בכח השבת קודש

ברוב השנים קורין בו פרשה זו, שממנה נראה ונגלה יקרת ערך ההתבטלות שע"י המצה

י"ל הענין שברוב השנים קוראים פרשה זו בשבת הראשונה אחר הפסח, כי בחג הפסח מקיימים מצות אכילת מצה, שהיא בחי' מוח החכמה (שער הכוונות דרושי פסח דרוש ו) המורה על הכנעה, כח מה, כדאיתא בספד"ק שאינה תופחת ומגבהת עצמה יותר ממה שהיא בעצם אלא נשארת בשפלותה (עי' של"ה דרך חיים תוכחות מוסר פר' ויקרא, כלי יקר ויקרא ו ט), וכח זה נתגלה בשבת שלאחריו, כדאיתא (ישמח ישראל פר' תזריע אות ג) בשם המגיד הק' מקאזניץ זצללה"ה זי"ע על מה שהעולם קורין לשבת זו שבת געלע מצות, שהוא לשון גילוי מצות - כי כאשר מופיע אור השבת ביקרו מסוגל ביותר לזכות למדת התבטלות, היות כי שבת שמא דקוב"ה (זוה"ק ח"ב פחג), ומקרא מפורש הוא (מלאכי ב, ה) ומפני שמי נחת הוא, ופירש רש"י ז"ל (ברכות יב) לשון הכנעה, שאז משיגים את ההכרה האמיתית כי ה' אחד ואין עוד מלבדו, כדאיתא בזוה"ק (ח"ב קלה) איהי שבת דאתאחדת ברזא דאחד - ע"כ קורין בו פרשה זו, שממנה נראה ונגלה יקרת ערך ההתבטלות שע"י המצה.

(שמיני אות טו)

פרשת שמיני מורה על הכנעה וענוה זו אשר מצד הקדושה, להיות האדם נכנע ובוש מפני הדר גאונו ית', אך עם זאת לא יהיה מונע עצמו מלגשת ולהתקרב לעבודתו ית'

יש לומר טעם קריאת שבת זו בשם גילוי מצות, כי שבת ענינו אמונה, כדאיתא בזוה"ק (ח"ב פחג) על דא בעי בר נש לאתענגא תלת זמנין אלין [בשבתא] דהא בהא תליא מהימנותא, ואמונה היא בחינת חכמה, כדאיתא (אמונה ובטחון פרק א) שאמונה וחכמה שניהם מקור אחד להם, שנאמר (קהלת ז, יב) החכמה תחיה בעליה וצדיק באמונתו יחיה (חבוקק ב, ד), והוא מגלה את כח המצה המורה על ענוה, שאינה עולה

למעלה כמו חמץ, ומגלה כי העיקר שתהיה ההכנעה מתוך חכמה, כדאיתא (שער הכוונות דרושי פסח דרוש ו) שמצה היא בחי' חכמה, היינו ענוה דקדושה.

ומשום הכי ברוב השנים קורין תיכף אחרי פסח פרשה זו, כי היא מורה על הכנעה וענוה זו אשר מצד הקדושה, להיות האדם נכנע ובוש מפני הדר גאונו ית', אך עם זאת לא יהיה מונע עצמו מלגשת ולהתקרב לעבודתו ית'.

(שמיני אות טז)

לאחר עבור ימי הפסח, כאשר האדם נעשה טרוד בהבלי עולם הזה, נשכח ממנו קדושת המצה, ובהגיע יום שבת קודש שמאיר בה אור הביטול להשי"ת, והיא בחינת קדושה, וזוכה בה ליראת ה', אזי חוזר ונתגלה אצלו פעולת המצה, וזהו גילוי מצות, שנתגלה סוד המצה שהוא יראת ה'

אפשר לבאר דברי כ"ק אא"ז מרן מוה"ר הסבא קדישא השרף מאלכסנדר זצללה"ה זי"ע (ישמח ישראל פר' תזריע אות ג) בשם המגיד הקדוש מקאזניץ זצללה"ה זי"ע, העולם קורין לשבת אחרי פסח שבת געלע מצות, והוא מלשון גילוי מצות, היינו כי ע"י אכילת מצה בפסח בא האדם לידי הכנעה וביטול בפני השי"ת, כהוראת המצה שאינה עולה ומתנשאת כמו חמץ (עי' של"ה דרך חיים תוכחות מוסר פר' ויקרא, כלי יקר ויקרא ו ט), אשר על כן מצה היא בחינת חכמה (שער הכוונות דרושי פסח דרוש ו), כח מה, וממנה בא אל הקדושה שהיא מצד החכמה, כדאיתא בזוה"ק (ח"א רכו) מצה בפסח וכו' דא שירותא דשריאו ישראל למיעל בחולקא קדישא, ומשיג היראה, כמאמר הכתוב (איוב כח, כח) הן יראת אד' היא חכמה, אכן לאחר עבור ימי הפסח, כאשר האדם חוזר למלאכתו מלאכת החול ונעשה טרוד בהבלי עולם הזה, נשכח ממנו קדושת המצה, אמנם בהגיע יום שבת קודש

מפתח, להורות שבשבת זו נפתחים לפנינו שערי רחמים וחסד

המנהג לעשות על החלות של שבת זו צורת מפתח (ע"י אוהב ישראל ליקוטים חדשים פרשה זו), כי מפתחות מורים על חכמה, כענין מאמרינו (ברכת מעריב ערבים) בחכמה פותח שערים, וזה להורות שבשבת זו שנתעורר בה גילוי כח המצות מהחג הקדוש העל"ט, זוכים ע"י הביטול שהוא בחי' כח מה, שיהיו נפתחים לפנינו שערי רחמים וחסד. (שמיני אות טו)

טעם המנהג לנקד החלות במפתחות בשבת זו, כי הוא רמז ליראת שמים שהוא עיקר המפתח לתורה ועבודת השי"ת

טעם המנהג לנקד החלות במפתחות בשבת זו, כי מפתח הוא בחינת חכמה כדאיתא (ע"י קהלת יעקב ערך מפתח), והוא רמז ליראת שמים שהוא עיקר המפתח לתורה ועבודת השי"ת, כדאיתא בגמ' (שבת לא.) מי שיש בו תורה ואין בו יראת שמים דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימיות ומפתחות החיצונות לא מסרו לו בהי עייל, כי היראה היא המפתח הגדול ליכנס בחדרי תורה, כמבואר כל זה בישמח ישראל (שם), לא כן הלומד בלא יראה, תורתו אין בה קדושת התורה.

(קדושים אות יג)

שמאיר בה אור הביטול להשי"ת, והיא בחינת קדושה, כי קדוש היא, חוכה בה ליראת ה', אזי חוזר ונתגלה אצלו פעולת המצה, וזהו גילוי מצות, שנתגלה סוד המצה שהוא יראת ה'.

(קדושים אות יג)

המנהג לנקד החלות במפתחות בשבת זו, להורות כי ע"י ההכנעה, בחי' חכמה, שנתגלה בשבת זו מכח המצה, בא פתיחת שערים והמשכת השפע

פשר המנהג לנקד החלות במפתחות בשבת זו (ע"י אוהב ישראל ליקוטים חדשים פרשה זו, ישמח ישראל שם), להורות כי ע"י ההכנעה, בחי' חכמה, שנתגלה בשבת זו מכח המצה, בא השפע, כדאיתא בסידור לב שמח (ברכת מעריב ערבים) בחכמה פותח שערים, ע"י החכמה פותח שערים לעליית התפילה ולהמשכת שפע וברכה לעולם, וההסבר, כי החכמה נאצלת מהכתר, כמו שאמר הכתוב (איוב כה, יב) והחכמה מאין תמצא, מבחי' אין שהוא כתר, וכדאיתא בתיקונים (קכ.) חכמה עילאה איהי בדיקנא דכתר, ומשם באים כל ההשפעות, כדאיתא (זוה"ק ח"ג רכז.) חכמה מסטרא דחסד.

(שמיני אות יא)

המנהג לעשות על החלות של שבת זו צורת

תכלית עבודת חודש אייר וימי הספירה

אנו מצרפים בזה מקצת דברים ממאמרו של רבינו לר"ח אייר אותיות ג' ה' ששם מבאר מבאר את תוכן העבודה לחודש אייר בכלל ולימי הספירה בפרט

בתורה ועבודת ה', ועושה את כל עניני הגשם רק למען אשר מזה הכח יוכל ללמוד תורה, ולחנך בניו ובנותיו לתורה, הנה אז נעשה הגשם עצם תורה ועבודת השי"ת, להיותו הגורם לתורה, ובזה הנו עוסק בתורה יומם ולילה, ומקיים מאמר הכתוב (תהלים א, ב) ובתורתו יהגה יומם ולילה. וזהו בחינת סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה (בראשית כח, יב), היינו כל איש ישראל הוא סולם, 'מוצב ארצה', בצרכי גשמיות הכרחיים, אך צריך להיות 'ראשו מגיע השמימה', שיהיו המחשבה והראש לשם שמים, לעשות הכל לצורך התורה.

וזה הוא עיקר דרך קנין התורה"ק, כדאיתא בנתיבות (נתיב התורה פרק ב) שהתורה היא שכל אלקי והאדם הוא בעל גוף חומרי, לכך צריך שיהיה רחוק מן המדות שהם גשמיים להתדבק במדה שהיא שכלית ורוחנית, אכן אם הוא שקוע בגשמיות למען הגשמיות, אלא שקובע ג"כ עתים לתורה, אבל העיקר אצלו הוא הגשם ותאוות העולם הזה, אזי א"א לו לקנות התורה, כי שכל עם גשם אינם יכולים ללכת שניהם יחד...

וכל זה הוא ענין ספירת העומר, לאחר שזכו בני ישראל בפסח לאור גדול מאתערוותא

[ג] לבאר ענין ספירת העומר שהוא הכנה לקבלת התורה כדאיתא (עי' ספר החינוך מצוה שו). עפ"י אמרם ז"ל אין חיים אלא תורה, היינו התורה הק' היא היא עצם חיי האדם, אחרי כי עיקר האדם אינו גופו החומרי, בשר ודם, זה הוא רק לבוש לאדם עצמו, שהוא הנשמה שבקרבו, הכלולה מרמ"ח איברים ושס"ה גידים אשר כנגד רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה שבתורה, שהיא החלק אלוה ממעל כדאיתא בספה"ק שפע טל, שורש החיים שבאדם כמו שאמר הכתוב ויפח באפיו נשמת חיים...

אמנם קשה איך יתכן הדבר הזה, להיות האדם הוגה בתורה תמיד, יומם ולילה, בלי הפסק, והרי בהכרח יש לו לעסוק בצרכים ההכרחיים לבריאות והחזקת הגוף, אכילה שינה משא ומתן וכיוצא, א"כ כיצד יהגה בתורה יומם ולילה.

אכן הכוונה, באם יודע האדם שכל העולם לא נברא אלא עבור לימוד תורת השי"ת ועבודתו הק' - כדאיתא בזוה"ק (ח"ב קסא). באורייתא אתברי עלמא ובאורייתא איקיים עלמא, שכל דבר גשמי לא נברא אלא בכדי שבכח הגשם הזה תהיה היכולת לאדם לעסוק

(ע' ויק"ר כד, ד), היינו פרישה מן הגשמיות, כדאיתא בגמ' (תענית יא.) כל היושב בתענית נקרא קדוש, לפי שפורש מעניני הגשם, וזאת בקשתינו שנזכה למדרגת הקדושה, להיות פרושים מן החומריות והגופניות, כדי להיות מוכנים ומוכשרים לקבלת התורה.

והימים האלה מסוגלים לתורה עוד מכח אכילת המצה בחג הפסח העעל"ט, כי מצות מצה מביאה לידי קדושה, כדאיתא בזה"ק (ח"א רכו:) מצה דא שירותא דשריאו ישראל למיעל בחולקא קדישא דקוב"ה, שהיא תחילת הכניסה למדרגת הקדושה, שהיא הפרישה מן הגשמיות, לזכות עי"ז לתורה.

וזה נראה פי' הכתוב (ויקרא כג, טו) וספרתם לכם ממחרת השבת, שבת היא דרגת הקדושה, כמ"ש (שמות לא, יג) אך את שבתותי תשמורו וגו' לדעת כי אני ה' מקדשכם, ר"ל תספרו מתוך קדושה שהיא פרישה מגשמיות, שזה הוא הכנה לקבלת התורה.

והמורם מזה כי חוב קדוש על כל אחד ואחד בימים אלה לפרוש מן הגשמיות ולקבל ע"ע עול תורה, בהתמדה גדולה, וביגיעה, שהיא חידוש התורה, לחדש בה חידושים, ובזה יצליח בגשמיות וברוחניות, כמאמר הכתוב (תהלים כ, ג) ישלח עזרך מקודש, קודש רומז לתורה כדאיתא בזה"ק (ע' ח"ב קכא), ר"ל על ידי לימוד התורה שזוכים לה מכח הקדושה, השי"ת שולח עזרו בגשמיות וברוחניות, אמן כן יהי רצון.

דלעילא, ויכולים לדמות בנפשם שהוא מכוחם, ולבוא לגיאות וגסות, נצטוו לספור ספירת העומר שהיא הכנה לקבלת התורה, להתבונן כי עוד אין להם שום מעלה, אלא צריכים להכין עצמם לקבלת התורה שיהיו ראויים לקבלה, ולבוא מהתבוננות זו להכנעה שהיא התפשטות הגשמיות... וזאת היא עיקר עבודת ימי הספירה, לבוא לידי הכנעה ולהתפשט מן הגשם, לתקן הז' מדות, ז' ימי הבנין, שהם העוה"ז הגשמי, ולהעלותם לבחינת חכמה ובינה שלמעלה מימי הבנין, שזה מדרגת התורה, כדאיתא בזה"ק (ח"ב פה.) אורייתא מחכמה ובינה נפקת.

[ה] ואטהר ואתקדש בקדושה של מעלה (תפילת רבש"ע אחרי ספירת העומר).

ביאור הענין, כי ימי הספירה המה ימים בהם מכינים אנחנו את עצמנו לקבלת התורה, וכהכנה לתורה צריכים לפרוש מן הגשמיות, כדברי מהר"ל שהתורה היא שכל אלקי רוחני והאדם הוא בעל גוף גשמי, על כן אינו יכול לקנות התורה אלא אם כן יתפשט תחילה מן הגשמיות, והוא אמרם ז"ל בש"ס שבת (קמו.) ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן, היינו זוהמת הגשמיות פסקה מהם, ומכח זה נעשו ראויים לקבל התורה.

וזש"א לאחר מצות ספיה"ע 'ואטהר ואתקדש בקדושה של מעלה', קדושה היא לשון הפרשה, ע"ד אומרו (ויקרא יב, ב) קדושים תהיו, ופירש רש"י ז"ל הוו פרושים מן העריות

לעילוי נשמות

זקני הרה"ח ר' מאיר דב"ר שמעון יצחק ז"ל רבניצר

נלב"ע י"א אדר

א"מ הרה"ח ר' בנימין ב"ר מאיר דב"ר ז"ל רבניצר

נלב"ע ז' תשרי תשפ"א

א"מ האה"ח מרת בריינדל ב"ר אברהם ז"ל רבניצר

נלב"ע ב'ג' בסלו תשנ"ה

מו"ח הרה"ח ר' נתן נטע ב"ר שמעיה ז"ל שושיצקי

נלב"ע ט"ו מרחשון תשס"א

ת.נ.צ.ב.ה.

